

כמנהג המדינה (4) בה הם נמצאים.

ואין חבירו יכול לומר "איני חפץ לבנות אלא גזית", או "איני חפץ לבנות אלא כפיסין", במקום שאין המנהג כן.⁽⁵⁾

אם בונים בגויל, יש לבנות כותל ברוחב ששה טפחים, ולכן — זה נותן ג' טפחים משטחו, וזה נותן ג' טפחים משטחו. ודי בכך, ואין חיוב לבנות באבני גויל כותל רחב יותר מ' טפחים.

ואם בונים כותל בגזית, יש לבנות את הכותל ברוחב של חמשה טפחים, ולכן — זה נותן טפחיים ומחצה, וזה נותן טפחיים ומחצה.

ככפיסין — זה נותן טפחיים וזה נותן טפחיים.

בלבינין — זה נותן טפח ומחצה וזה נותן טפח ומחצה.

5. הרמב"ן מפרש, שהכוונה היא למנהג שנהגו לבנות כל אחד בשל עצמו, דהיינו, כמו שנהגו האנשים לבנות בגדר נפרדת [שאינה מחיצה בין שותפים], אף השותפין כופין זה את זה לבנות כן.

אבל, אם יש מנהג מיוחד כיצד בונים כותל שבין שותפין, כגון שהתנו על כך אנשי העיר במעמד כולם, ומנהג זה שונה ממה שבונים כותל רגיל, הרי הם כופין זה את זה לבנות במנהג הידוע בין בני העיר לגבי כותל שבין שותפים. וזה, אפילו אם עושין את הגויל יותר משה טפחים. אולם הרא"ש והרשב"א כתבו, שרק מה שהוא מנהג השותפין לעשות מחיצות מחייב אותם, אך לא מה שכל אחד נוהג לעשות לעצמו בביתו.

וראה בחזון איש [בבא בתרא ה ד], שמבאר שיש שני אופנים בהם הולכים אחר המנהג. א. באופן שנכנס לגור בחצר זו על דעת מנהג המקום. ואז כאשר זוכה הוא בחלקו, נשתעבד להתחייב בכל הדברים שהשותף יכול לכפות לחבירו. ב. במקום שיש הסכמת הציבור על דבר מסויים, הרי זה ככח בית דין. ומשמע מדבריו, שאין זו תקנת חכמים שתועיל הסכמתם, אלא שהסכמה של הציבור נחשבת כתקנת בית דין. וראה שם שהאריך בכללי המנהג, ומה שדן בדבריו בספר אילת השחר.

יחסית בהתאם לגודל השטח, של כל אחד מהשותפין. והוכיח זאת מהדין המובא להלן [ז ב], לעניין השתתפות בני העיר בבניית חומה, דלתים ובריח, שאמרו שם, שלפי שבח ממון הם גובין [וכמו שכותבים שם תוספות בשם ר"ת, שהקרוכים נותנים יותר מהרחוקים]. ולאור זאת חולק הרש"ש על הכרעת השלחן ערוך בזה. אולם ראה בנתיבות המשפט [קסא א], שמחזיק בדעת השלחן ערוך. ולדעתו יש לחלק בין ההשתתפות בחומת העיר לבין היזק ראייה. שהמזיק בראיה, כיון ששם "מזיק" עליו, אם כן אין כל הבדל אם שטחו קטן או גדול, כי עליו להרחיק את עצמו שלא יזיק. מה שאין כן השתתפות בני העיר בהוצאות שמירת העיר, תלויה במידת ההנאה שיש להם מהחומה, ובודאי שהרחוקים מהחומה, נהנים פחות מהקרובים.

4. גויל: אבנים שאינם משוייפות. גזית: אבנים משוייפות. כפיסין: כפיס הוא אריח, ברוחב חצי לבינה. ומניחים בעובי הכותל שני אריחים שרוחב כל אחד מהם טפח וחצי, וביניהם חלל טפח, ושמים בתוך החלל שביניהם טיט, כדי לחברם. ומשום כך עובי כותל של כפיסין הוא ארבעה טפחים. לבינין: לבינה שלימה רוחבה ג' טפחים, ומניחים אותה בעובי הכותל.